

Kemikaalit julkisissa hankinnoissa -koulutusmateriaali

Osa 3: Julkisten hankintojen kemikaalitietoutta

Versio 4.10.2021

Tekijät: Motiva Oy ja Turun ammattikorkeakoulu

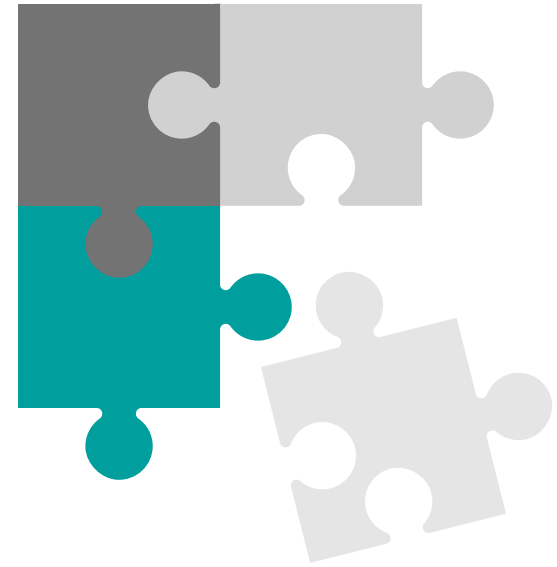

Itseopiskelumateriaali, osa 3

- Kemikaalit julkisissa hankinnoissa –itseopiskelumateriaalin kolmannessa osassa käsitellään seuraavia aiheita:
- Miksi haitalliset aineet kannattaa huomioida jo hankintavaiheessa?
- Miten hankintalaki suhtautuu kestäviin julkisiin hankintoihin?
- Miten EU tukee kemikaalien huomioimista julkisissa hankinnoissa?
- Millaisia työkaluja on kemikaalien huomioimiseen hankinnoissa?
 - Ympäristömerkit
 - Kemikaalikriteerit
 - Markkinavuoropuhelu
- Miten Turussa on huomioitu haitalliset kemikaalit?
- Mitä tehdään Tukholmassa?
- Green deal -sopimus

Kemikaalit ja kiertotalous

Haitalliset aineet tuotteissa haittaavat kiertotaloutta

Jätteiden ja sivuvirtojen hyödyntäminen on osa kiertotaloutta. Jätteiden hyödyntämiseen uusiomateriaalina voi liittyä riski haitallisten aineiden siirtymisestä uusiin tuotteisiin. Kierrätettävät materiaalit ovat koostumukseltaan, iältään ja alkuperältään vaihtelevia. Siksi jätteiden hyödyntämiseen uusiomateriaalina voi liittyä riski haitallisten aineiden palaamisesta kiertoon. Kestävässä kiertotaloudessa on hallittava myös aineet, jotka antavat tuotteille haluttuja ominaisuuksia, mutta väärässä paikassa vaikeuttavat tuotteiden uudelleenkäyttöä ja kierrätystä

Haitallisia aineita sisältävien tuotteiden elinkaari voi olla pitkä ja jätteeksi päädyttyään kiellettyjä kemikaaleja löytyy kierrätysvirroista. Tällaisten aineiden havaitseminen tai poistaminen voi olla kallista, mikä on ongelmallista erityisesti pienille kierrätysyrityksille.

Haitalliset aineet tuotteissa haittaavat kiertotaloutta

Haitalliset aineet kannattaa huomioida jo materiaaleja tai tuotteita hankittaessa → eivät joudu materiaalien kanssa kiertoon. Kemikaaliviisailta hankinnoilla voidaan vaikuttaa markkinoihin ja edistää tuotteiden saatavuutta sekä tukea kestävämpää kuluttamista.

Ympäristönäkökohtien huomioimen hankinnoissa

Hankintalaki edellyttää ympäristönäkökohtien huomioimisen hankinnoissa

Hankintalaki (29.12.2016/1397) edellyttää ympäristönäkökulmien huomioimisen hankinnoissa. Ympäristöä ja haitallisia aineita koskevat vaatimukset ovat yhdenvertaisia muiden vaatimusten kanssa. Sille, miten paljon ympäristöominaisuuksia voidaan painottaa suhteessa kustannuksiin tai hintaan, ei ole asetettu ylärajaa.

Hankinnalle asetettavat vaatimukset voivat liittyä tuotantoprosessiin. Voidaan esimerkiksi edellyttää, ettei tuotteen valmistuksessa ole käytetty myrkyllisiä kemikaaleja.

Ympäristöä ja haitallisia aineita koskevat vaatimukset voivat olla ehdottomia tai niistä voidaan antaa lisäpisteitä.

[Linkki: Kemikaaliviisaan hankkijan opas](#)

Miten ympäristönäkökohtia voidaan huomioida käytännössä?

Tarjouspyynnöissä voidaan käyttää esimerkiksi standardeja, sertifikaatteja tai ympäristömerkkejä. Ympäristömerkittyjen tuotteiden hankinta voi vähentää haitallisia aineita merkittävästi.

Hankintayksikkö voi käydä markkinavuoropuhelua ennen hankintailmoituksen julkaisua.

[Linkki: Lisää kestävästä hankinnoista hankintalain näkökulmasta KEINOn sivuilta \(Olli Jylhä hankinnat.fi\)](#)

Hankinnan eri vaiheissa on eri työkalut

